

La Masia és un centre dedicat al tractament i la reinserció de toxicòmans

Un pols contra la droga

La guerra contra la droga no cesa. EL TEMPS ha estat a La Masia, una comunitat terapèutica que hi ha a Sant Salvador de Guardiola, per veure com viuen la reinserció una dotzena de joves.

*"En tus brazos una herida
que se abre al Universo,
en tus sueños la esperanza
de que un día estés despierto".*

Aquesta estrofa està escrita en un paper enganxat a la paret del menjador de La Masia, a Sant Salvador de Guardiola, comarca del Bages. Els versos presideixen el dinar. A taula, tretze nois mengen macarrons i fan broma entre ells. Cada dia, tots tretze comparteixen casa, cuina, treball, teràpies i converses, amb un objectiu: sortir-se'n. Un equip de professionals els ajuden en el seu propòsit.

La Masia ocupa una extensió de terreny d'una hectàrea en la qual els ingressats practiquen tot tipus d'activitats. A part de l'edifici pròpiament dit (un xalet de planta baixa i un pis), hi ha uns horts, una piscina i un petit camp de futbol.

UN CENTRE NO VOLGUT

La Masia és una comunitat terapèutica propietat de l'associació Estrep, entitat dedicada al tractament i reinserció de toxicòmans amb problemes d'adaptació social. El juliol de l'any passat, quan Estrep va comprar aquest terreny i va començar a enviar-hi nois, els veïns de la urbanització El Graell, de Sant Salvador de Guardiola, van posar el crit al cel. El temor que el lloc és convertit en un centre de distribució i venda de drogues va fer que l'associació de veïns s'oposés frontalment a la presència tan propera del centre de tractament. Dos responsables d'Estrep van veure com s'intentava fer bolcar el seu cotxe - amb ells a dins-, i l'alcalde, Josep Trullàs (CiU) va arribar a ser agredit en el transcurs d'una manifestació.

Vistos el suport institucional de què gaudia Estrep i la voluntat de l'alcalde de fer costat a la instal·lació del recurs, els veïns opositors, pràcticament tots estiuejants, van començar a fer córrer rumors falsos sobre el comportament dels ingres-

sats a La Masia, també sense resultat.

L'alcalde recorda especialment una trucada d'un veí que no es va voler identificar dient que havia vist sis o set "drogaaddictes" punxant-se al mig del carrer. Va resultar ser fals. Una altra veïna va trucar esverada a l'ajuntament alertant que "els drogaaddictes" s'havien escapat de la granja. En realitat feien *jogging* pels voltants.

UN CURSET DE VÍDEO A CCOO

Amb l'arribada de la tardor va tornar la calma a Sant Salvador de Guardiola. Mar-

ta Isvert, sòcio-terapeuta, passa dos dies seguits per setmana a la comunitat, compartint amb els pacients el menjar, la feina i, és clar, també el mals moments. Pensa que aquest estiu no tornarà a haver-hi problemes: "No passarà res, perquè ja han pogut veure que durant un any no hi ha hagut cap queixa. Al contrari, tenim molt bones relacions amb el veí del costat: li vam regalar dos cadells de gossa, i l'altre dia ens comentava que quan els nois juguen a futbol la seva dona i ell se'ls miren i ho passen molt bé".

Els ingressats a La Masia s'aixequen

molt d'hora. Fan esport, treballen l'hort i realitzen tallers de fotografia, ceràmica, macramé i fusteria, entre altres. Tenen les feines dividides, de manera que mentre uns treballen, altres fan el dinar. Un d'ells és l'encarregat del dia, designat de forma rotatòria.

Avui l'encarregat del dia és Miquel. A més, és l'especialista en fotografia. Malgrat ser de Jaca, parla un català correctísim: "quan acabi el tractament vull dedicar-me al vídeo. M'he afiliat a CCOO per rebre un curset que donen sobre el tema".

Miquel ens ensenya la casa. Al pis de dalt, les habitacions, els lavabos i les dutxes "les hem construït nosaltres mateixos"; també hi ha una sala d'estar amb llar de foc i televisió. Els ingressats només poden veure un pel·lícula cada setmana. "L'objectiu és que sàpiguen optar i seleccionar", diu Marta. A més, està prohibit llegir còmics. Forma part de la teràpia.

Avui un dels nois, Juanón, ha decidit marxar. Portava una mica més de dos mesos al centre, i no havia arribat mai a adaptar-s'hi. En casos com aquest, el que abandona la comunitat ha d'explicar davant tota la resta els motius que el porten a prendre aquesta decisió. Aquesta reunió serveix moltes vegades perquè s'ho repensin. Aquesta vegada però, no ha estat així. Juanón ha baixat a la reunió vestit de carrer i amb les maletes fetes. Està decidit a marxar: "No m'agrada que em rectifiquin segons quines coses".

¿HOMES O ADOLESCENTS?

El motiu de molts dels problemes que sorgeixen a La Masia és el fet que les responsables siguin totes dones. Helena Cascalló, directora del centre, ens explica que la majoria d'aquests nois estan educats amb una concepció masculista i els costa d'obeir les instruccions d'una dona.

Aquest no és, però, el principal obstacle: "Per a tots ells la droga ha estat una manera d'evitar els problemes que se'ls van presentar en la seva adolescència, una mena de parèntesi que ara volen tancar. L'inconvenient és que quan volen fer-ho es troben que han d'afrontar els mateixos problemes que llavors no van encarar. Així, et trobes amb homes de vint-i-set o vint-i-vuit anys que encara són uns adolescents". Helena parla amb la seguretat del professional. Està especialitzada en tractament de drogodependents i ara està realitzant el *master* sobre drogodependències que ofereix la Universitat Central de Barcelona. Una professional, però, no gaire agraïda als mitjants de comunicació.

EL PAPER DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Als anys setanta la premsa va descobrir un nou tema que li podia oferir moltes notícies, i molt espectaculars: la droga i el món que l'envolta. "L'associació entre drogaaddicte i delinqüent és constant, només se'ns presenta la part negativa; ningú explica el que fem aquí i que n'hi ha molts que se'n surten", es queixa.

Malgrat que el centre és teòricament mixte, en l'actualitat només hi conviuen nois. A la comunitat terapèutica no s'admeten parelles ni nens petits. Les relacions sexuals entre els ingressats no estan permeses i, juntament amb la introducció de drogues al centre, és una de les causes d'expulsió. Fins avui no han hagut d'aplicar mai cap mesura d'aquest tipus.

Helena Cascalló ens explica el perquè d'aquesta restricció: "Nosaltres volem que siguin una mica egoistes i pensin en ells mateixos, en el que ha estat la seva vida i què volen fer a partir d'ara. La vida en parella els ditrauria d'aquesta reflexió; per això la considerem negativa dins del pro-

cess de tractament".

El que sembla evident és que en el centre s'ha aconseguit un alt grau de convivència i que s'hi respira un bon ambient. Els nois no només es dediquen a treballar i prou, sinó que desenvolupen activitats creatives.

Els ingressats a La Masia acostumen a ser individus en fase de deshabitació, amb una llarga evolució toxicològica i que han fracassat en altres tipus de tractament. El seu nivell cultural és molt heterogeni. Molts no tenen ni el batxillerat.

Malgrat això, s'han organitzat debats sobre temes profunds i difícils amb molt d'èxit: el racisme, la prostitució... Avui un dels nois, Lluís, ha proposat un objecte de debat xocant: fins a quin punt la humanitat s'ha aprofitat dels experiments mèdics realitzats pels nazis durant la segona guerra mundial. En Lluís s'apressa a aclarir, per si de cas: "Que consti que no sóc racista, ¿eh?".

EL COST ECONÒMIC

La diferència de nivells culturals és paral·lela a la varietat de nivells socio-econò-

mics: hi ha ingressats de classe mitjana, baixa i marginada. Tots ells estan obligats a pagar una part del seu tractament i manteniment.

Mantenir un ingressat a La Masia, que té capacitat per a vint pacients, li costa a Estrep 160.000 pessetes al mes. D'aquestes, cent mil són sufragades per l'ajut institucional i el privat. Les altres seixanta mil les ha de pagar el pacient, que, si no disposa dels fons suficients, es pot acollir a les subvencions dels serveis socials existents.

Xavier Bru, sòcio-terapeuta d'Estrep a Barcelona, ens explica que és bo que el pacient se senti també responsable econòmicament del seu tractament: "Això estimula la seva responsabilitat. De tota manera, a Estrep no fem distincions econòmiques entre toxicòmans; ningú deixa d'ingressar al tractament per falta de recursos".

El dia s'ha fet curt i tornem a Barcelona. El taxista que ens porta a l'estació de tren de Manresa també té opinió: "Qui no se sap controlar els vicis és *basura*. Tots els drogaaddictes són *basura*". Després de passar un dia a La Masia aquesta opinió se'ns fa, com a mínim, estranya.

Eduard Voltas

LLIBRES PREMIATS D'EDICIONS 62

ORIORL BOHIGAS

«Combat d'incerteses»

Biografies i Memòries, 11

Premi Crítica «Serra d'Or» de Memòries 1990

RAMON GOMIS

«Capvespre al jardí»

L'Escorpi. Teatre/Galliner, 111

Premi Crítica «Serra d'Or» de Teatre 1990

ANTONI MARÍ

«Un viatge d'hivern»

Poètica, 17

Premio Nacional de la Crítica 1989

Finalista del Premio Nacional de Literatura 1990

JORDI SARSANEDAS

«Fins a un cert punt. Poesia 1945-1989».

L'Escorpi Poesia/Sèrie Gran, 1

Premi Crítica «Serra d'Or» de Poesia 1990

Lletra d'Or 1989

MICHEL ZIMMERMANN

«En els orígens de Catalunya: Emancipació política i afirmació cultural».

Llibres a l'Abast, 248

Premi Crítica «Serra d'Or» de Recerca 1990

De venda a totes les llibreries.

